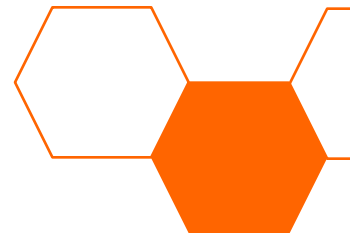
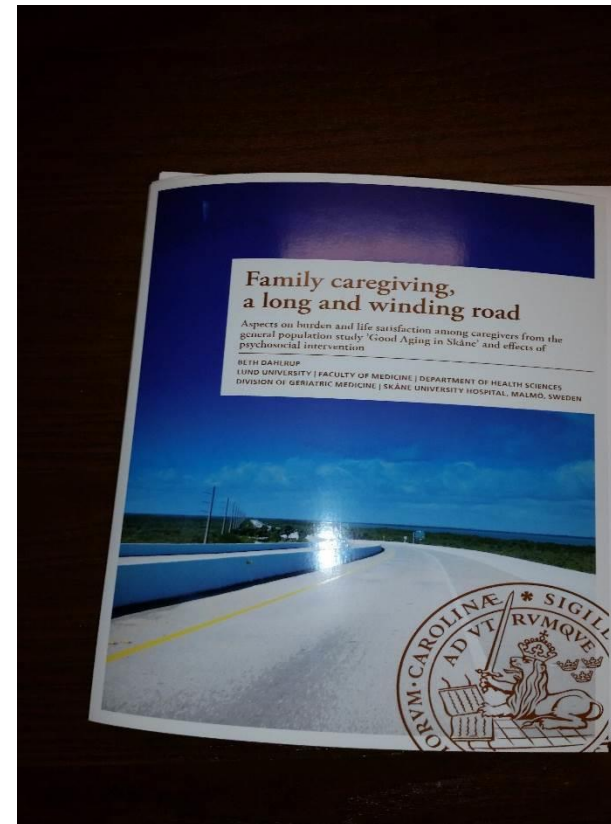

Anhöriga

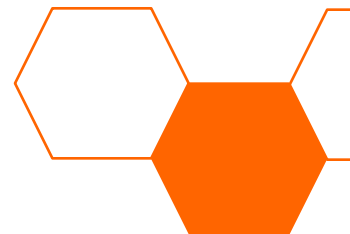
- aspekter på börda och livskvalitet samt effekter av stöd

Beth Dahlrup,
Demenssjuusköterska, Med Dr.
beth.dahlrup@malmo.se

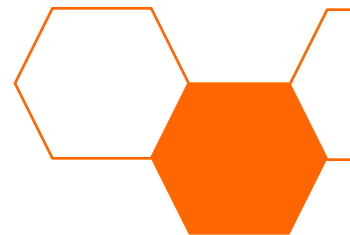

Varför?

- Allmängiltigt!
- Var 5:e person >18 år
- Anhörigas insatser ökar
- Vården förutsätter anhörigas medverkan
- Anhörigas hälsa kan påverkas negativt
- Hälsa- och sjukvårdslagen
- Socialtjänstlagen
- Framtiden?

**Det finns så mycket glädje i att kunna hjälpa
varandra! Men.....**

4 delstudier

- I. Livstillfredsställelse och livskvalitet hos personer 60+.
Finns det skillnader mellan anhöriga och "icke anhöriga"?
Påverkas detta av anhörigas börda?

- II. Har diagnosen någon betydelse för upplevelse av börda?

Att delta i anhörigstödsgrupper;

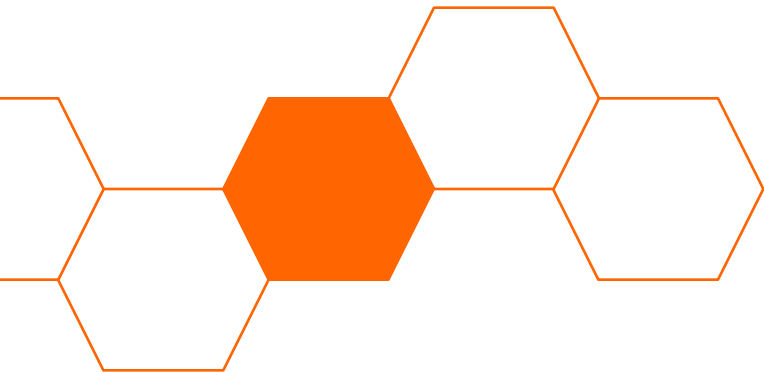
MIND

- III. Hur påverkas anhörigas kunskaper?
- IV. "Lönar det sig" att anordna/att delta i anhörigstödsgrupper?

I. Finns det skillnader mellan anhöriga och "icke-anhöriga" då det gäller;

- Hälsorelaterad livskvalitet?
- Livstillfredsställelse?

- Hur påverkar upplevelse av börda de anhörigas livskvalitet och livstillfredsställelse?

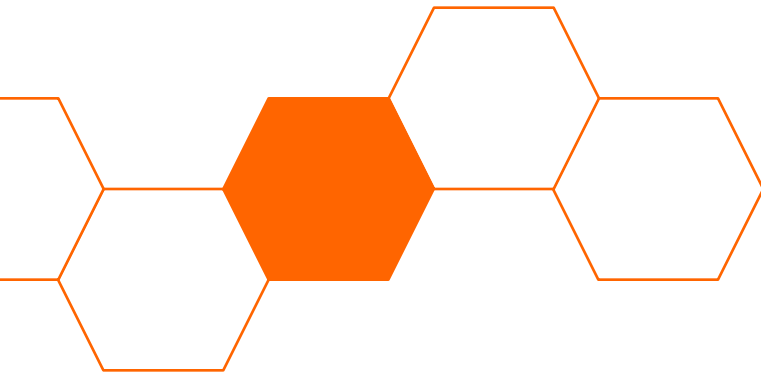

I. Vi frågade ~2600 personer >60 år om b.la.

- Sociodemografiska data
- Vanliga symtom
- Livstillfredsställelse
- Hälsorelaterad livskvalitet
- Om man hjälper någon närstående med nedsatt hälsa i eller utanför det egna hushållet.
- 2233 svarade "nej"
369 svarade "ja"

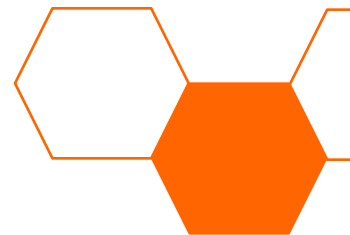

- Upplevelse av börda hos de som uppgav att de var anhöriga

I. Vilka svar fick vi?

- **Sociodemografiska data**
anhöriga var något yngre,
oftare sammanboende med
någon, bodde vanligen i
stadsmiljö och uppgav en
något högre utbildningsnivå
- **Symtom**
inga skillnader mellan
anhöriga och "icke-anhöriga"
- **Livstillfredsställelse**
Inga skillnader mellan
anhöriga och "icke-anhöriga"
- **Hälsorelaterad livskvalitet**
anhöriga skattade sin mentala
hälsa lägre (mår sämre)

I. Frågan om anhörigas börda, gjorde detta någon skillnad?

Börda

- Hög börda (n=133)
- Låg börda (n=236)

Symtom

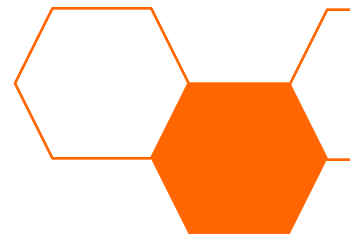
- Hög börda innebar fler symtom (nedstämdhet, svårigheter att slappna av och smärtor i muskler och leder)

Livstillfredsställelse

- Hög börda innebar en sämre livstillfredsställelse

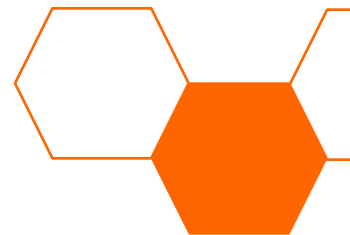
Hälsorelaterade livskvalitet

- Hög börda innebar en sämre hälsorelaterad livskvalitet

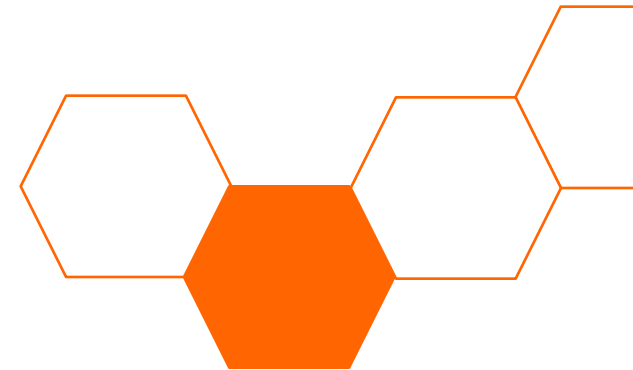

**Anhöriga som uppgav låg börda
skattade sin livstillfredsställelse högre
än "icke-anhöriga"**

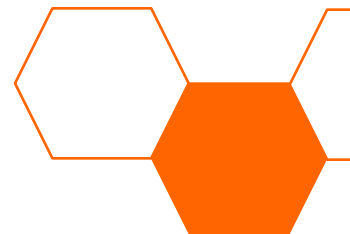

II. Har diagnosen hos den man vårdar någon påverkan på upplevelse av börda?

II. Vi frågade ~4400 personer >60 år om b.l.a.

- Sociodemografiska data
  - Vanliga symtom
  - Diagnos
  - Fick man hjälp av någon anhörig?
343 svarade: "ja"
- ↓
- Upplevelse av börda hos de som uppgav att de anhöriga

II. Vilka svar fick vi av de 343 som fick hjälp av någon anhörig?

Sociodemografi

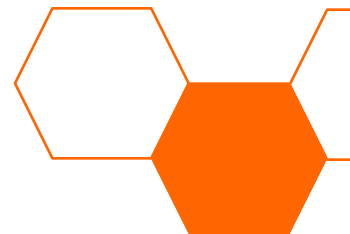
- Medelålder 86 år
- Majoriteten är kvinnor

Symtom

- Majoriteten upplevde symtom

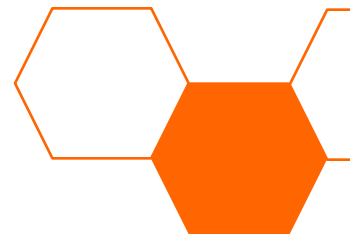
Diagnos

- Demenssjukdom (90 personer)
- Frakturer/ledbesvär (66 pers)
- Stroke (62 pers)
- Hjärt/lungsjukdom (48 pers)
- Depression (40 pers)
- ”Övriga diagnoser” (37 pers)

II. Vi frågade de 343 anhöriga om b.la:

- Sociodemografiska data
- Hälsa
- Hur ofta hjälpen gavs
- Livskvalitet
- Till vem hjälpen gavs
- Upplevd börda

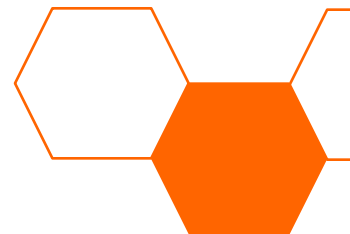

II: Vilka svar fick vi av de 343 anhöriga?

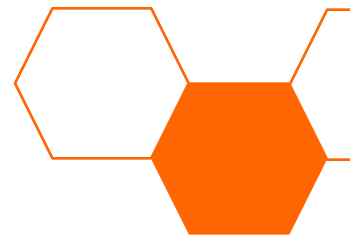
- **Sociodemografiska data**
medelåldern var 64 år (30-93),
de flesta var kvinnor som gav
hjälp till en förälder,
>1gång/vecka.

39% förvärvsarbetade eller
studerade

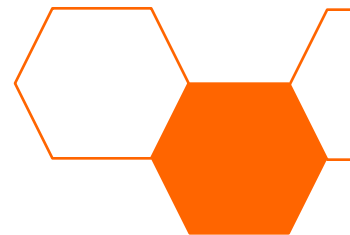
- **Hälsa och livskvalitet**
De flesta angav en god hälsa men
smärta, oro/nedstämdhet var
vanligt förekommande
- **Börda**
Anhöriga till personer med
demens och till personer med
depression upplevde störst börda.

MIND

III. Hur påverkas kunskapen hos anhöriga som deltar i stödgrupper?

III. Kunskaper hos anhöriga som deltagit i stödgrupper, förändras dessa?

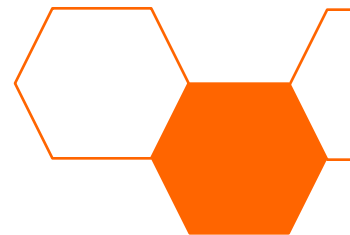
- GBS-skalan
(Gottfries Bråne Steen-skalan)
  - Intellektuella symtom
  - Känslomässiga symtom
  - Motoriska symtom

”Före och efter”

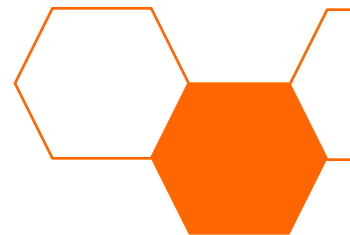
III. Kunskapen hos anhöriga som deltar i stödgrupper, förändras dessa?

- De anhöriga som får stöd uppfattar fler symtom!
- Vinster med detta?

IV. "Lönar det sig" med anhörigstödsgrupper?

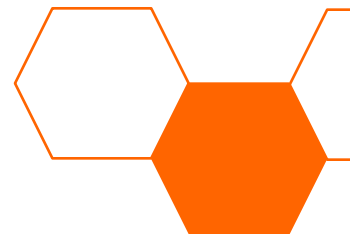
- för kommunen?
- för anhöriga?

IV. "Lönar det sig"?

Att delta i anhöriggrupp innebär:

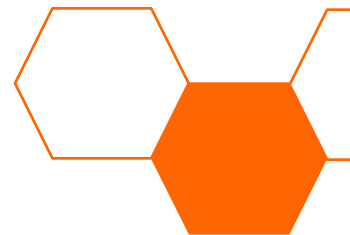
- lägre kommunala kostnader för hemtjänst i gruppen make/partner
- lägre kommunala kostnader för särskilt boende
- barn vårdar hemma ~4.5 mån längre
- bättre livskvalitet för anhöriga!

IV. "Lönar det sig"?

Vilka kostnader har då kommunen för att anordna anhöriggrupper?

1000:-/anhörig!

Sammanfattning

I. Fanns det skillnader mellan anhöriga och "icke anhöriga" då det gäller livstillfredsställelse och livskvalitet?

Påverkades detta av anhörigas börda?

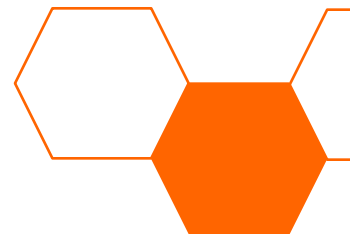
II. Påverkas bördan av diagnosen?

Att delta i anhörigstödsgrupper;

III. Påverkas anhörigas kunskaper?

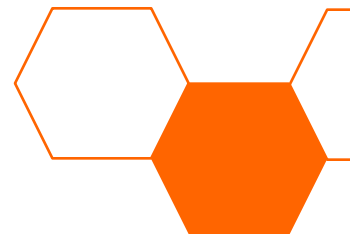
IV. "Lönar det sig" att anordna/att delta i anhörigstödsgrupper?

Utbildning är till hjälp för anhöriga vid demens!

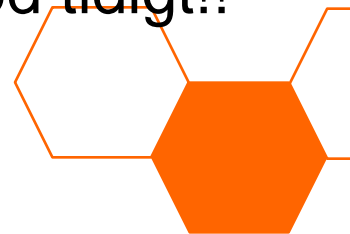

STATENS BEREDNING FÖR
MEDICINSK OCH SOCIAL
UTVÄRDERING

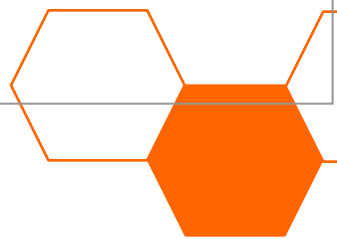
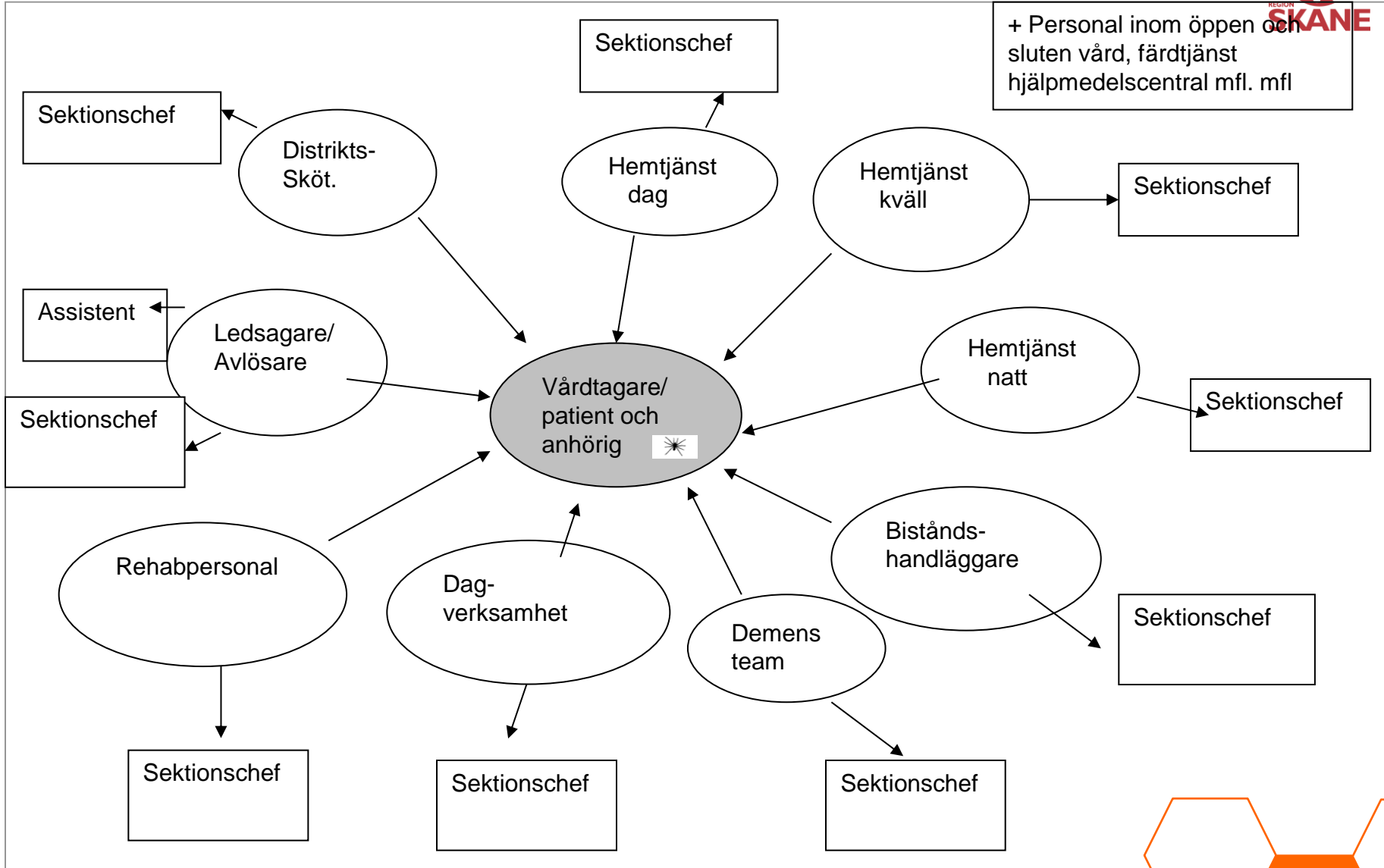
Vad har vi lärt oss?

- Hög börda är vanligt bland anhöriga med negativa konsekvenser för livskvalitet och livstillfredsställelse.
- Speciellt anhöriga till personer med demenssjukdom och personer med depression upplever hög börda
- Det “lönar sig” att ge stöd!!
- Vi måste identifiera de anhöriga och erbjuda stöd tidigt!!

+ Personal inom öppen och slutenvård, färdtjänst hjälpmedelscentral mfl. mfl

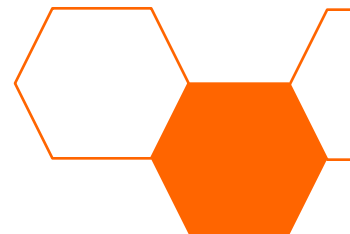

Vad vi i vården måste lära oss

- Hur organiserar vi egentligen vård och omsorg?

- Ödmjukhet inför anhörigas insatser

Tack!

Beth.Dahlrup@malmo.se

